

მ. ც. ნ. ე. ბ. ა. ლ. ა...

იხ. უკანასკნელი გვერდი.

ქართულ კონტრ-რევოლუციონურ ემიგრაციის მიერ „საქართველოს დამოუკიდებლობის“ გამოცხადების აღსანიშნავად ვარშავაში გამართულ „დღესასწაულში“ მსურველ მონაწილეობა მიიღეს ბილსუდსკის მთავრობის წარმომადგენლებმა.

— მარტინი, ბატონო, საქართველოში ხალხი მე ხელით მატარებდა, რამა...

ვსტყვი: თუ რაა, რას ვამსგავსო, ტუვე ვინმეა ან მხეცი? მუშკოაობის „ტაჩკა“ იყო, გარს ხალხის ზღვა მრავალ-კეცი, კაცნი მას წინ მოზიდვდეს, თვალნი მას მეც დავეციციო: სიგრძე იყო, მშვიერივით, ვით მეგლო—თხას, ისე ვეციო..

წყალ წლებული ხავსს ეკიდებიან

— რას მიბრძანებთ! შემოუშვა მთხოვნელები?

— რის მთხოვნელები? წადი, წაიღე ეს ფული, ამბობდელი, საღამოს ბილეთები მიყიდე და სახლში მიუტანე ჩემს მუელს.

— მთხოვნელებს როდის მიიღებთ?

— ვინ მთხოვნელებია?

— ვინ არ გინდათ; სოფლებიც ცუდაა, აქაურებიც ბევრია და, ჯავრობენ. მუშათა და გლეხთა ინსპექციაში წავალთ და ვიჩივლებთო. სამი დღეა დადიან.

— კარგი. მესმის. მივიღე ცნობათ და სახელმძღვანელოთ „თქვენი“ ინფორმაცია და ეხლა რომ ვითხარი, ისე მოიქეცი.

— არ გამიშვებენ. სხვას რომ ვადაურჩე, ერთი ქალი ვილაცა, ანა ანდრეევნა ვარო და იმას ვერ ვად...

— ანა ანდრეევნა?! მერე და, კარიდორშია გაჩერებული? ეხლავე სთხოვე!

კარებში შემოვიდა თეთრი ფინიას თანხლებით ქალი.

— ჩემი გულითადი სალამი ქანანას! კარებში მიგებებით მიესალმა გამაგი, და ხელზედ ამბოხის შემდეგ საეაქელში მიიბატეო.

— ილიაკო, რა უხრდელი დარაჯი გყოლია! სხვებთან ერთად მეც არ მა...

იძულა კარიდორში გაჩერება? ალბათ ვილაცა ვოგინდარებსა. და მოსარიდებელ პირებს ერთმანეთში ვეღარ არჩევს.

— თქვენი საქმე მიკვირს, ქალბატონო ანა. ვითომ არ იცით რა დროში ვცხოვრობთ!

— მართალი ხარ! საღია არის მორიდება და პატივისცემა. ეგვი, რას იხამ, ჩემო ილიაკო, თორემ ამათთან სამსახური ღირს? „უკანანი წინ და წინანი უკანაო“, სწორედ ჩვენზედ ასრულდა ქრისტეს ეს სიტყვები. ისეთი მუშა მოიყვანეს და მმართველად წამოგვისკუბეს, რომ უწინ ჩვენს დროში, სალამსაც არ მივსცემდი!

— რას ვიზამთ, მათია ეს ქვეყანა და... სხვა ადგილკომთან როგორ ვანწყობილებაში ხართ, ქანო ანა?

— ადგილკომთან? ძალიან ცუდ ვანწყობილებაში. მაგრამ ყველაზედ უფრო მსუბუქი კავალერია მიჭირვებს საქმეს. გამიშრო სისხლი იმ შეჩვენებულეებში: ავგიანებო, სამუშაო საათებს აცდენო, მთხოვნელებს ცუდათ ებურობიო და სხვა. ის კი არ იციან, რომ უწინ ყავას ლოგინში მიეირთმევი და მთელი დღე ლოგინზე ვკოტრიალობდი. აბა გლეხებთან, დღეს რომ მაქუხებენ, რა საქმე უნ...

და მქონებოდა გარდა იმისა, რომ ბაზარზედ, მათ გამოტანილ კვერცხს და ქათამს ვყიდულობდი.

— მოვითმინოთ უნდა. ქანო ანა, მოვითმინოთ. ხომ იცით როგორ დროში ვცხოვრობთ.

— ქე ვცდილობ, ჩემო კარგო, მაგრამ... მაგრამ მაინც ვერ ვითმენ. ნერვები მეშლება.

— მიიღებთ მთხოვნელებს?—იკითხა კარებიდან მეორე დარაჯმა

— რის მთხოვნელები? სად მცალია მთხოვნელებისათვის?

— გიორგი ვარო... უშველებელ პორტფელი უჭირავს ხელში.

— სთხოვე, სთხოვე მობრძანდეს! კვანტში შემოვიდა მაღალი ტანის საკმაოთ შეჭლარებული კაცი.

— რა მოვივიდა, გიორგი, რომ ცხვირი მუცლამდე ჩამოგიშვებია?

— რაღა რა მომივიდა, ჩემო კარგო; ჩემი დათხოვნა დაუდგენიათ საბჭოთა აპარატის გამწმენდ კომისიას.

— ვაი ამ დღეს, მე შენი იმედო მქონდა: თუ დამითხოვეს, გიორგი მომაწყობს—მეთქი!—დაღონდა ილიაკო.

— „წყალ წლებული ხავსს ეკიდებოდაო“, სწორედ ისეა ჩვენი საქმე! —ამოიხენემა ანანამ.

მუსა და ლერწამი
ანუ
გამბე და შიკრიკი

ერთხელ გამგემ უთხრა შიკრიკს:
— გიყურებ და შტკივა გული,
რომ უკულმართ ბედისწერას
მაგრე ჰყავხარ დაჩაგრული.

ყველა შენი უფროსია—
დარაჯიც თუ მემანქანე;
გიბრძანებენ: „აბა, ჩქარა
ბუტერ-ბროტი მომიტანე!“

დამლაგებელს რალა უნდა?
იმასაც ვერ უმაგრდები!
ყველას თითოს ჩვენებაზე,
შენ ჩიტივით გაფრინდები.

აბა, ახლა მე მიყურე
წოვორა ვარ ვაჯგიმული?!
მყავს მფარველი, პროტექტორი,
საგულდში მიღვეს გული.

ყოველი მხრით მედიდურად
ხელები მაქვს გადაშლილი.
ყველა ჩემი მორჩილია,
საყვარლად მყავს კოხტა ლილი.

ვინ რას მიწამს? რას დამაკლებს?
სიმაგრითაც კლდე ვარ სალი,—
და მუშეორმა თუ გამწერა,
მაშინ ვაი მისი ბრალი.

შენ რომ იყო ჩემი რამე—
ცოლის-ძმა თუ ნათესავი,
მფარველობას გაგიწევდი,
ვექნებოდა ქულში თავი.

სშირად ხდება: შტატის წმენდა,
შემცირება თუ სხვა რამე.
ჯავრისაგან დნები კაცი,
ფიქრებში ხარ დღე და ღამე.—

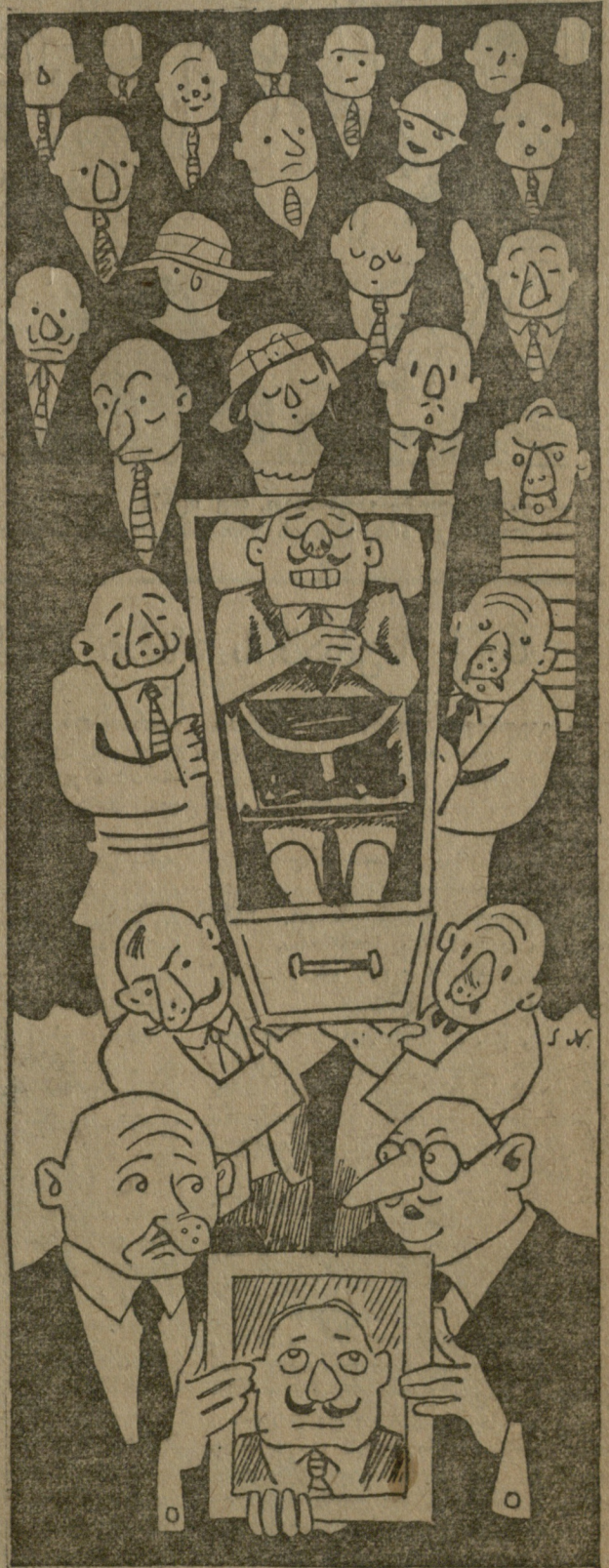
შიკრიკმა სთქვა: მე რა მიშავს?
მე ეს წმენდა არ მაშინებს!
მე მშვიდობით გადურჩები,
არაფერსა მაწყენინებს!

შენ კი მაგრე რომ იბერვი—
სიფროთხილე და შიში გამართებს.
გაგიგებენ, რაც შეილი ხარ,
გამოგკრავენ მაგარ ხლართებს.

შტატის მწმენდავ კომისიას
ვერ აუხვევ ეხლა თვალებს;
რა გინდ თავი შეაბრალო,
იცოდე არ შეგიბრალებს.—

ეს რომ უთხრა, სწორედ ამ დროს
შემოაღეს უცბად კარი—
შემოვიდა კომისია
თავს დაეცა გამგეს წარი.

სცადა მალეა ცოდვებისა,
მაგრამ მაინც ვერ დამალა...
კომისიამ ჩვენი გამგე
გადაავლო ყირამალა.

— გადნიმერი შტატი ყოფილა ეს ჩვენი იაკო-
ლიტა—გადაშურა წმენდას!

განმარტება გაუგებრობაზე

— ეს რა კლუბი გაუხსნიათ, თუ იცო?!

— კლუბი კი არა, სხვაგვის შრომის სკოლის სამასწავლებლო ოთახია!

მოქ. ზურაბის აზრი წმენდაზე

— გაგონილა, ადამიანო! ღმერთი და ხატი მაგათ არ სწამთ, გვარი და გვარიშვილობა.

— რაშია საქმე, ბ. ზურაბ, რამ გაგაგულისათ ასე?

— რავე რაშია, ჩემო კეთილო! ისე შეკითხები, თითქოს პარიზიდან ახლად მოსული ბრძანდებოდე. ჩემს სიძეს კი იცნობ შენ, პლატონს.

— პლატონს როგორ არ ვიცნობ, თუმცა არც ისე ახლოს...

— ჰო, და, ამ ჩემს პლატონზე მოგახსენებთ. დიდი კეთილშობილი ჩამომავლობის ვახლავი. მაგის მამა ვეზდის მარშალი იყო და მთელ ჩვენს მხარეში დიდი სახელით და გავლენით სარგებლობდა.

— კი, „სარგებლობდა“-ო, გამოგონია...

— ჰო-და, რა მოგახსენოთ... დროს რა ვუთხრა, თორემ არც ჩემი სიძე იქნებოდა სხვებზე ნაკლები. ბარე რვა კლასი ქე აქ გათავებული მაშინ, კლასი რომ კლასობდა და კაცი კაცობდა... რაცხა ულივერსია თუ მისი დაქცევა, იქაც ქე აპირობდა წასვლას, მარა მოუწია ომიანობამ და ჯარში გაუძახეს. კაი კაცი ყველგან კარგ კაცად დარჩება: იმავე დღეს რა დღესაც ჯარში გააწვეს, „იუნკრის“ ბაგონები ვადააკერეს ფხრებზე.

— ბიჭოს? ალბათ, კეთილშობილი რომ იყო, იმიტომ!...

— იმ დროში, შენ ხარ ჩემი ბატონი, ყველაფერს თავისი ფასი და მოწონება ჰქონდა. გვარი და სახელი

გვართ და სახელად იყო, პირი—პარად და სიტყვა-სიტყვად. ჩემი სიძე—მაშინ ჯერ კიდევ სიძე არ ყოფილა, მხოლოდ ლაპარაკი იყო—ომში ისე არ წავიდა, სანამ ჩემი ქალი არ დანიშნა. მაშინ დანიშვნა ჯვრის წერას უღრიდა. ორი წელიწადი გაატარა ომში და შინ „შტატის კაპიტანის“ ჩინით დაბრუნდა. დაბრუნდა თუ არა, ინავე დღეს ეკლესიაში წაიგანა აა ჩემი ქალი და თავისი დანიშნული.

მთელ ერთ კვირას ჩემსას „ჩარი“ და „ჩარიამა“ არ შეწყვეტილა. ქორწილის შემდეგ ცოლათურთ ბორჯომში გეხლა. ზაფხული იქ გაატარეს. შემდეგ იმდენი მოახერხა, რომ მთელი ნახევარი წლის დასვენება მისცეს. ამასობაში მოხდა ასვარ-დასვარი და ეირა ყველაფერი წყალსა და ღვინოსავათი. ცოტა ქე შემაფიქრია სიძის მღვთმარეობამ, მაგრამ იპირიანა ჩვენი ქვეყნის ცაზე, დიდი დღე მისცეს ღმერთმა ქორდანის და მის ხელის შემწყვეს.

— როგორ? მენშევიკი იყო თქვენი სიძე თუ?

— არა, პარტიამ არ ყოფილა, მარა რა ჯობია, როცა შენი ქვეყნის მიწა-წყალზე კაცს ადგილი და სამსახური მოგებოვება. აფიცერს და გვარდიელს მაშინ, შენც ქე გაგვეგონება, რაც პარტიე და მოწონება ჰქონდა. სამსახური და საკეთებელი მაშინ თუ არ იყო, აბა, სხვა დროს როდის ყოფილა?

სამ წელიწადში ჩემი სიძე „პოპოლოგიის“ ჩინით დასაჩუქრდა „გენერლობაზე“ წაყენებული ღმერთი არ დააყენებს ფხრზე „ნალშეფიკებს“, მაგინმა ჩვენი ქვეყანა ასვარეს და ააფორიაქეს.

— საზღვარ-გარეთ ხომ არ გაქცეულა თქვენი სიძე?..

— ნეტაი, წასულიყო, შენი კარგა ყოფნით და აქანა არ ჩაეარდნილა. ამ ტანჯვასა და ჯოჯოხეთში. ჯერ იყო და ერთხანს ამსხურეს. შემდეგ ჰკრეს ბანდური და ქე გამოაგდეს გარეთ. ოცდაათში ბეწვზე გადაშირა დახვრეტას. ციხეში რომ არ მჯდარიყო ამ დროს, დახვრეტდენ კიდევ. აბა, შინ სახლი არ შეურჩენიათ და კარი. იმის ნაქონ სახლში ჯერ შკოლა გამართეს და ახლა იმასკომი აქეთ მოთავსებული.

ამის შემდეგ, იპირიანა: ციხიდან ქე გამოუშვეს, მარა დარჩა კაცი ქვეყანაზე უმისაფართო და ულუკმაპუროთ. ერთხანს, უშველა ღმერთმა ქაშვარდი ქიშმიშაშვილს, იი რაცხა მისის კომისარიატი რომააო, იქინე მოაკიდებია ფხე ღვინოების საქმეში. პური და ღვინო ჩემ სიძეს იმ თავიდანვე უყვარდა და ქიშვარდისაც არა ერთხელ მოსწევია მის სუფრაზე თამაღობა. კაცი კაცით არის, ჩემო კკ თილო, და ქიშვარდისაც კაი უნდოდა იმ ჩემი სიძისათვის, მარა ამოუჩემეა და აღარ მოუხსენეს. რაღას იქნა? იძულებული იყო—აეკრა ბარგი და ბარხანა.

კიდევ რამდენიმე წელიწადი იწრაილა იქით-აქეთ. ბოლოს „კომპერატიაში“ მისცა თხოვნა. ღმერთმა უშველოს ნიკიფორე ფორეჯიშვილს: ჯერ თევზის ბუდკაში დააყენა და შემდეგ მთავარ მაღაზიაში გადაყენაც კი მოუხსენოდა, მაგრამ მაგათ კაცის დაფასების შნო ვინ მისცა? ასწიეს და ჩემ სიძეს საცხა ბნელსა და დამბალ სქლადში უკრეს თავი.

სქლად და თავზე საყრელად. ნუ გეშინია, არც აქ ყოფილა ბევრი რამე. ერთი-ხუთიოდე ტომარა შაქრის ფხვნილი, ამდენივე ნატეხი შაქარი, ორიოდ იამიკი სპიშვა, გაკეთებული პაპიროსი და სამიოდე თოფი ბრავო შალეული,—ი მთელი ავლა-დიდება, აქედან რა უნდა წამოიღოს კაცმა, რომ ოჯახს თვალად დაეტყოს და დღვლათი გაუჩნდეს.

ოუტყდენ, ბოზო, აქაც; სისტენა-ტიური ქორდობისათვისო, კეთილშობილი კაცი, სახელოვანი გვარიშვილი და ისიც „საგერენალოთ“ გამზადილი „პომპოლიკი“, განა, მაგათ სქლადში ქორდობას იკადრებდა, რომ... მარა ვინ მისცა მაგათ კაცისა და გვარიშვილობის გარჩევის უნარი?

ჩემი სიძე, პლატონ ბანტიუნტიაშვილი, ჩემი სიძობით რა ვაქებ და საგერენალო პომპოლიკი, დიდი გვარიშვილი ვინმე კი ვახლავთ, აი!..

ონისიმე

ფიქრები ხოჯანქის სასაფლაოზე

ათაბაგიდან დაწყებული ჩვენს ტვი-
წში მარტო ერთი ფიქრი ტრიალებ-
და—პატივით უცქიროთ სხვის სიმდი-
დრეს, მდიდრებისაგან ჭკუა და ხერ-
ხი ვისწავლოთ და ჩვენც ერთი ორი-
ოდე გროშის პატრონი გავხდეთ.

მელიქ-აზარიანცები, ირამიანცები,
სარაჯიმვილები, სესიაშვილები, მან-
თაშოვები—ჩვენი პატარა ღმერთები
იყვნენ. ყველა იმით ნაბიჯები, სი-
არული, მიხრა-მოხრა, ლაპარაკის კი-
ლო და ცხვირის დაცემინებაც კი
ჩვენთვის მთელი აკადემია იყო.

ცხვირის ხორციდან ძროხის ხორციზე
გადავიდით, რადგანაც მანთაშოვის
პოვერი უფრო ძროხის ხორცს ეტანე-
ბოდა. ცხონებულ მამიჩემის, საყვარე-
ლი ჩალაყაჯის ნაჭრიდან ხელი ავი-
ღეთ და ძვლის ბულიონს შევეჩვიეთ.
ჩითაბოვს ბულიონს უყვარდა თავის
პირაყოკებით. ჩემმა ბიძაშვილმა არ-
შაკამ, რაც რომ დომულლოინი ანა-
ლოზი კრახმალთან ვარატიკზე ვა-
ვალა, დანა-ჩანგლით ლობიოს კიო-
კაშის და ჯონჯლის ჭამა დიწყო.

ერთი სიტყვით, ამ ჩვენ ბობოღებს
ხელებში და თვალებში უცქიროდით
და იმით მაგალითით აგურს აგურს
უმატებდით.

მამინე ქამანაკიც ხელს გვიწყობდა.
მდიდარი ყველგან მიღებულნი იყო.
ნამესტინიანაც და ესპიკაობსთანაც.
ხალხიც ხმის ამოღებას ვერა ბედა-
და. ვინც ბევრსა ყბედობდა, ის ნა-
ვლებს სჭამდა. აგიტაციას და სხვა ამ-
ნაირ რამეებს კუჭის ტვივილი მოს-
დევდა თან.

გადაბრუნდა ქამანაკი. ნიკოლოზს
ტახტის ფიცრები დაუღება, ხალხმა
იღვირი აიყარა. ნიკოლოზთან ერ-
თად ფულიანი ხალხიც იშკილიდან
ჩამოასკუბეს და სათავეში მჭედლები,
დურგლები შოფერები და მეჭისებნი
ჩადგნენ.

ჯერ ჩვენ დუქნებს ჩურგენი მოუ-
ხდინეს, შემდეგ მამულები გაინაწი-
ლეს. ბოლოს სახლების რემონტი გვა-
ჩვენინეს და ისე ჩამოგვართვეს. (ა-
ლბად მეჭისე ბაღდას ოჯახი ურე-
მონტო სახლში ცულ ნასტრანეიზე
იქნებოდა).

ხმა არ ამოგვიღია. მასლას გული
ქვსისა გავიხადეთ. ჩვენი მორჩილობით
და ახალი ვლასტის უფაქენით მე ერ-
კობის პრიკასნიკათ ჩავარდი და ბა-
დან სტეფანიჩი ტყავების სვეცი გა-
დაიქცა. ადგილს კბილებით ვებლაუ-
ჭებოთ. მუშტარს პოქალოსტებით ვე-
ლაპარაკებოთ. მე და ჩემი ბაღდას
დღე ვირისავით ვმუშაობთ, ღამე კა
ხადვანებზე და საბრანებზე და-
ვდივართ. ისე ყაიდაში გვაქვს საქმე
დაყენებული, რომ ვერც ერთი ჩისტკა
ჩვენ ვერას დაკვავლებს რას.

გაქოვრობით როგორც ბუზულაკი
ცხენის კულის ქვეშ. კონტს არ ყო-
ლებთ ამ ქვეყანაში არაფრის იმედი
აუარ დაგვჩინია. ჩვენ პრაკტიკი
ხალხნი ვართ და ტუტუც მენშევი-

კვბივით ბალწევიკების წასვლაზე
არც კი ვფიქრობთ.

ჩვენი სიცოცხლე წარსულშია. ეს
ქვეყანა ჩვენში აღარ არის. ჩვენ ყო-
ფალი სპეკულიანტები ვართ და ამ
სახელს სამარეშიც თან ჩავიტანთ. აი
სწორედ იქ ვიქნებით არსებინად და
სამარე ყველას ვაგვათანაბრებს. ხო-
ჯანქანში კლასები არ არსებობს. იქ
უიპლომნიადის ნორმა ყველასათვის
ერთია—ოთხი არმინი სიგრძე და არ-
შინ ნახევარი სიგრძე (ბეზ კუნძი, გა-
ლერეი, ყანი ი ასვეშჩენია).

ამ ფიქრებში ვიყავი, როცა რომ
ბაღდას სტეფანიჩმა თავსარ დასაცემა
ამბავი გადმოძვა: — არამას სასა-
ფლაოს მიწაში სუთი თუმანი გამაარ-
თვესო, რადგანაც ის დიდ ჯამაგირს
იღებდაო. კომუნსოზს აქაც კლასე-
ბათ დაუყვია. მიწები—ვისაც პატაო
ჯამაგირი აქვს, ის ცოტას იხდის და
ვასაც უმოსავალი მეტი აქვს, ის
მეტს ახლავსო.

ვა, მუხის თავი ვარ. ცირკში ვი-
რეშ, როალზე დაკვრას ასწავლიან
ვისწავლე. ტა, ყურუმსალ, ბალწე-
და მე კი ოხერ ქვეყანაში ჭკუა ვერ
კვბი რა ბალწევიკები იქნებიან თუ

რომ ჩვენისთანა ბავში ხალხს საღმე
მოსვენებას მისცემენ. ბაღდას სტე-
ფანიჩჯან, შენი იმ საიქიოზე იმედე-
ბა დახვით ვაქონილ ძველ ბაღდადის
ხელსახოცში და ლამბარში მიაბა-
რე შესახად. რის ფლავი, რის ბოზა
ბანი! აქაც წვალემაში ვართ და იქაც
მოსვენებული ვერ წახვალ. განა ანა-
ირი ცეცხლი გინახავს—კვდები, სუ-
ლი ამოვდის და სიკვდილისა გეშო-
ნიან. ახრა, ჩვენც ცოდვის შვილები
ვართ: ერთიც ვნახოთ ჩემი ვარსენიკა
ბეზბოჟნიკი ვახდა და ათ თუმნიანი
მიწა არ გიყვია ხოჯეგანქზე. მაშ
კვდარი სახლში უნდა აყვაროდე? მაშ
სულის ამოსვლის დროს შტკვა-
რში გადავარდე? მაშ ტყეში წავიდე,
რომ ჩემი ხორცები მღლებმა და ტუ-
რებმა შეჭამონ?

ვართან ბულდანიჩ, პასლოდნი პრ-
დუპრედენიეს გაძღვე: ხოჯეგანქში
რავნარავიე გამოაცხადე, თორემ მო-
ვალ და შენ პაღეზდის წინ შოგვკდე-
ბი და შენ დაგამარხინებენ თავს. აბა
აბა ნუ დამარხამ. ისე ავიყროლო მთე
ლი ეზო, რომ კარში ველარ გამოხვი-
დი.

ს ა კ მ ა ო ვ ა დ ა

— მოახლოვდა წმენდა, ორი კვირის შემდეგ დაიწყებენ თურმე!
-- არა უშვს! ამ ხნის განმავლობაში სხვაგან მოვეწყო ხომ სამახსურში.

„კასიონალიზაცია“

არტემი ერთ-ერთ განყოფილებას გამგელ იყო.

მას ზედმეტ სახელად თანამშრომლები ფოცხვერადეს ეძახდნენ. (რასაკვირველია პირს უკან, თორემ აშკარად ვინ გაუხედავდა).

ფოცხვერადე მართლაც რომ ზეგამოჭრილი სახელი იყო არტემისათვის, რადგან უღვაწეები მართლაც ფოცხვერს უღავედა. ბევრმა ურჩია მოეპარსა უღვაწეები, მაგრამ წინააღმდეგი იყო, (როგორც ამას თვითონ იტყოდა ხოლმე) „კომუნისტების ჯანაზე“.

— ნიკოლოზის დროის ეს ერთი დიდება—ლა შემჩენია და როგორ შეველევი!—ამბობდა ხოლმე თავის აფსონებში.

მაგრამ არტემს სხვა „ლორსებაც“ წერდნენ—ბიუროკრატიზმი. მისი კაბინეტის კარებზე დიდი ასოებითა ეწერა „დაუკითხავად შემოსვლა აკრძალულია“. შიგ კაბინეტში კედლები წარწერით აკრელებული ჰქონდა: „ხმა მაღლა ნუ დაპარაკობთ“, „განცხადება დატოვე და უსიტყვოდ გადი“ და სხვ.

თანამშრომლის ყოველ მაგიდაზე ელექტრო ზარი ჰქონდა გაყვანილი, თანამშრომლები ისე ყავდა დაშინებული, რომ თითო ზარის ხმაზე ყველა ერთბაშად და გიჟივით წამოხტებოდნენ ზეზე. (ორ თანამშრომელს ამ ნიადაგზე გულის სიგანიერეც კი მოუვიდა).

მართალია, გაზეთებს წინეთ აკითხულობდა, მაგრამ რაც წმენდა გამოცხადდა, სისტემატიურად დაიწყო გაზეთების კითხვა.

— ბოშო, კარგი არ გქენი პარტიში რომ არ შევედი, თორემ ახლა ისე გამაგდებდნენ, როგორც ბორჯომის ბოთლიდან პროპკას!—უთხრა არტემმა ცოლს.

— ჩაყვე მაგ გაზეთს ქვევით და ნახავ, როგორ გადარჩები! არტემიც ასე მოიქცა.

„საბჭოთა აპარატი უნდა გარწმინდოს ნიკოლოზის ყოფილ მოხელეებს, ბიუროკრატების, საქმის გამჭიანურებელთაგან“ — ...ამოიკითხა გაზეთში ფოცხვერადემ.

გაზეთი შორს ვადისროლა, შუბლზე თითი მიიდვა, რაღაც ვაიფიქრა,

წამობტა ზეზე და გიჟცა:

— შენ გენაცვალე ჩქარა მომაშორე ეს უღვაწეები.—უთხრა არტემმა პარიკმახერს.

— რათა! აგი შენ ძლიერ გიყვარდა ეს ძველი „დიდება“?—ნახევრად ირონიით შეეკითხა პარიკმახერი.

— ზაფხულია. რა საჭიროა, ზედმეტია. სიცხე მომცა!

სულ სხვა არტემი გამოცხადდა სამ

— არტემ ივანი, პირდაპირ მსახიობს გევახართ, თქვენი სახე გამოჭრილი მარმალილია, თვალები ყუყუენა წვიმა!—მიუქათინაურა მემანქანემ.

— აბა, ჩემო კარგებო,—მიმართა არტემმა თანამშრომლებს.—მუშაობის რაციონალიზაციის მიზნით ჩვენი დეკორაცია უნდა შეგცვალოთ. შენ ამხანაგო დარაჯო, მოხსენი კარებზე წარწერა. შენი სკამი შემოიტანე და შიგ დაჯექი. ზარები არ არის საჭირო. ლენინის სურათი გამოიტანეთ იმ თიხიდან და ჩემს მაგიდასთან ჩამოკიდეთ. ასე ამრიგად, მეგობრული მუშაობით წავესწიოთ წინ საბჭოთა ჩვეყნის საქმე!—ეუბნებოდა თანამშრომლებს ტკბილი და გემრიელი სიტყვით.

კაბინეტში ძველი წარწერები ჩამოიღო და ახალი გააკრა: „სასტიკით, ბრძოლა ბიუროკრატიზმს“, „ილაპარაკე თავისუფლად და დაწვრილებით“ და სხ.

თანამშრომლების სინარულს საზღვარი არ ჰქონდა.

— შევბუღება გავანაწილოთ?— შეეკითხა საქმეთა მმართველი.

— უსათუოდ, მართალია, ორი კვირის ერაგებათ, მაგრამ წელს თითო თვისას ვაძლევე, ეს გადაეცი თანამშრომლებს. მხოლოდ ისე მოაწყვე საქმე, რომ ილიკო, ბეტრე და ლუკა ამ თვის დამლევეს გაუშვი სამივე ერთად. სხვა თუ რომელიმე არის კიდევ შემჩნეული მუშკორობაში, ან კავალერისტობაში, ისინიც შეარჩიე და ახლა მიეცი შევბუღება, ხომ იცი წმენდა იწყება და მოვიშორით ისინი თავიდან!—უთხრა არტემმა საქმეთა მმართველს.

მიუხედავად იმისა, რომ არტემმა გარეგნულად აღმოფხვრა ბიუროკრატიზმი თავის დაწესებულებაში, შიში მაინც დღე-ღამეზე უმატებს სიცხეს.

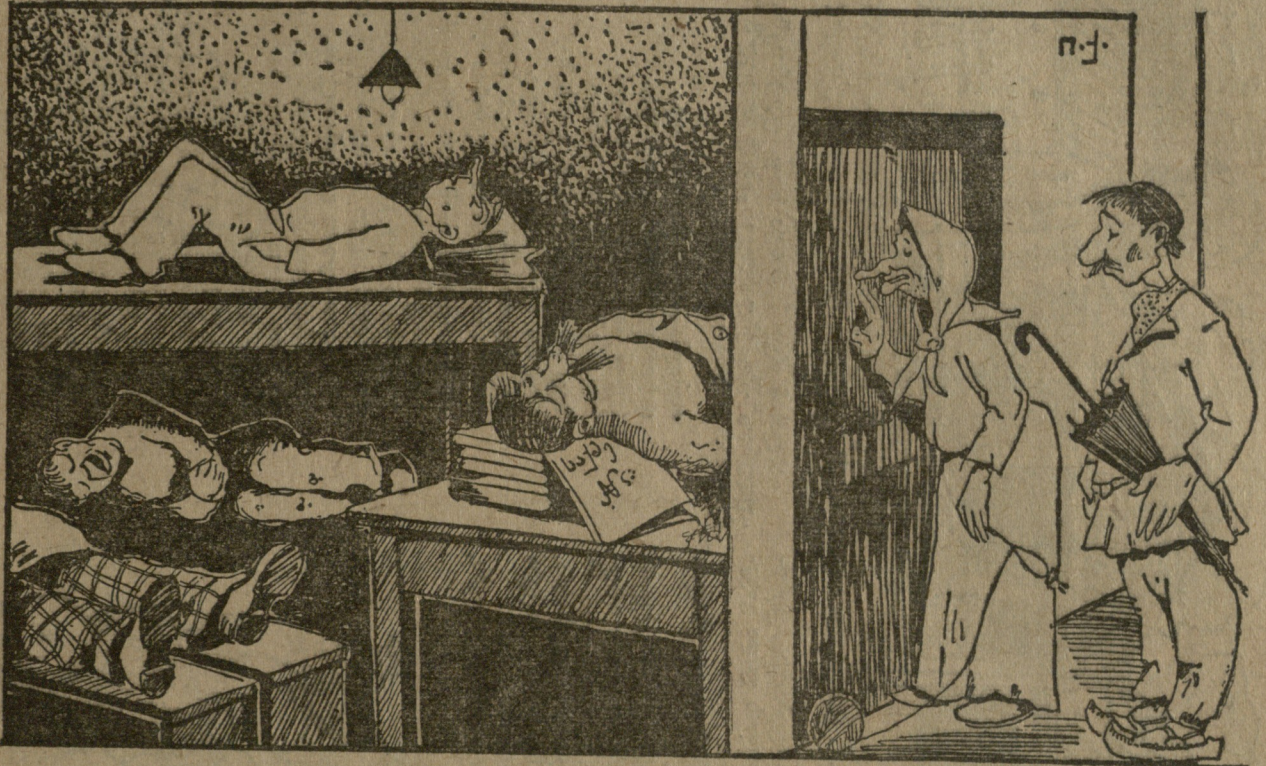
(ნაშთი ძველი ნახვისა)

ერთხელ მუშა უფულომა შეუხვია ერთ ლუქანში. ვაჭარს ხილზე შეევაჭრა, სურს წაიღოს ის ოჯახში. და ვაჭარმაც ჩვეულებრივ შეუხვია სქელ ქალაღში და ნისიაც ამ მუშისა ჩაიწერა მან დავთარში. გაეცალა ვაჭარს მუშა იდლები აქეთ იქით ტომარაკებით დაიმშვენა ვზახ გაუღდა სახლისკენა. მიღის მუშა, მიღის წყნარათ და არ ესმის არაა ხმები,— მაგრამ უცებ ილღიაში ახალბრდენ ტომარაკები: — შეი, დაო, მოიხედე!— გასძახაოდენ ერთ - მეორეს, — რა პატივია და დიდებას შე უღროოდ გამაშორეს! — რასა, დაო, მოთხარ კარგად: რამ დაგწვიტა აგრე გული? შენ არა და, შე კი ჩაწარდა... შე ვარ ძალზე დაჩაგრული, დამეკარე ეხლა ფახი და შევიქენ ფუჭი, ნახვი. მხოლოდ ვარგვარ შე ტომარაკათ, რაც არც კი ღირს ლაპარაკათ. უწინ „დროში“ სულ სხვა ვიყავი: „სახარება“ მერქვა მეცა. ყველა ნატვრით მახსენებდა... იყო ჩემი ფურცელთ კეცა. მღვდელი ჩემზე ლოცულობდა, დოკვანი კი გალობდა, გლეხი ჩემწინ იოაქებდა და ცხოვნებას თხოულობდა.. მაგრამ ეხლა რაღა ვარ შე! ტომარაკად მკვრენ ეს ვაჭრები. ჩემით ხილსა ასაღებენ, და მათაც კი ვეჯავრებთ. იძახიან:—ამ ქალაღში ფული მივე ძალზე ბევრი, წვერს დავავლეჯ, თუ კვლავ შემხვდა მომყიდველი ამის ბერი. ...და მას ვანა კი დავინდობ, აქ რომ მომცე იგი ბერი, შე იმისგნით დამეკარე პატივი და ყველაფერი. შიო, ღმერთო დიდებულთა, გადმომხედ ნღობის თვალით; შე ხომ შენთვის ვქადაგებდა, ვარწმუნებდი ყველას ძალით, გადმომხედ ამ ქვეყანას, დაუბერია რომ სატანას! —...ამ სიტყვაზე ხილის ტომარაკს გადმოღინდა ცრემლი ცხარე, ღმერთს შესთხოვდა: „ამისრული, რაც კი გულში გავითარე“. — შიო, დაო, შენებარ მეცა ვარ ამ დროსგან დანაღონი. ალბათ შენ სამოციქულო კი გექნება გასაგონი. მეც შენივე შემხვდა ბერი, ვალარბდა მამა მღვდელი ჩემებრ სხვები ბუვრი ჰყიდა, რომ გაეძლო მით მუცელი! — და ამ წუთში ამ ტომარაკამც გადმოყარა ცრემლი ცხარე. მაგრამ მუშა, ფიქრ მორჭმული მიდიოდა კვლავ მღვმარე. რა იცოდა, ილღიაში ცრემლს თუ ღვრიდა „სახარება“ და სამოციქულოს ნაგლეჯს ტლანქად ხელს თუ აკარებდა. სახლისკენ განქარებულს აწუხებდა დენა ოფლის. თორემ მისთვის ეს წუწუნა ამაოა იყო სოფლის.

30 ივნისს გამოვა

„ტარტაროზი“-ს

სპეციალური სააბარაჰო ნომერი

— საწყლები! როგორი მუყაითი ყოფილანი! ალბად მუყაითი კი არა, ბინა არა აქვთ და აქვე იძინებენ! — დამითაც მუშაობენ და სახლში წასვლას ვერ ასწრებენ!

„შ ა კ ტ უ ი“

— ამხანაგო, ვინ არის აქ ან გამგე, ამ კომუნდატი, ან საერთოდ „უაკტის“ სახლების ბატონ-პატრონი? — შეეკითხა მისა საქმის მწარმოებელ ქალს, რომელიც გართული იყო სატულაღეთ საქმიანობით.

— ვი კო სატიტი? — შეეკითხა მას დაგვიანებით წითელ-ტურჩება მანდილოსანი.

— მე მინდა ისეთი კაცი, ვისთანაც შეიძლება მოლაპარაკება საქმეზე.

— კომუნდატი აქ არ არის. გამგეობის წევრები იშვიათად მოდიან აქ. მე მითხარით რაც გინდათ, გადავცემ მათ და პასუხისათვის ერთი კვირის შემდეგ შემოიარეთ.

— არა, თქვენ ვერ გენდობით!

— ჩიო ზა ნევეუხტვი! რატომ ვერ მენდობით?

— თუ შეიძლება ზრდილობიანათ ილაპარაკეთ, ამხანაგო, ვერ გენდობით იმიტომ, რომ ამ ერთი თვის წინათ აქ თქვენ ადგილზე სხვა იჯდა, ისიც ასე დამპირდა, მაგრამ როგორც ხედავთ, ჯერ პასუხი არ მიმიღია.

— თქვენ ნებაა, შეინახეთ საიდუმლოთ. ვპროჩემ კომუნდატიც აგერ მოვიდა და იმას მოელაპარაკეთ.

— რა აუკლ-მაყალია! რაშია, ამხანაგო, საქმე? — იკითხა მრისხანეთ კომუნდანტმა. — სთქვით რა გნებავთ, არა მცალია; ნახევარ საათში კრება მაქვს, დღეს კიდევ ბინის ქირა მაქვს ასაკრები. შემდეგ მოხსენებაზე უნდა წავიდე, იქიდან...

— ვიცი, ვიცი, რომ ძალიან ბევრს მიდი-მოდინარ ეს „უაკტ“-ის ხალხი, მაგრამ აკეთებთ რამეს? — შეეკითხა მას მისა.

— მაშ უფლი ამ სახლებს?

— რაში გამოიხატება ეს მოვლა? იმაში, რომ: მობრძანდეთ, ბინის ქირა აკრიფოთ და ამ თქვენ გაბერილ შტატებს აუკლაბოთ?

— თქვენ, ამხანაგო, გეტყობათ საჩხუბრათ მოსულხარით, მე კი ამისთვის არა მცალია. თუ საქმე გაქვთ მითხარით.

— დიაღ, საქმე მაქვს. სახლი თავზე მენგრევა, წვიმა ჩამოდის, აქ რამოდენიმეჯერ ვიყავი, თქვენდან არაფერი ხეირი არ გამოდის.

— ხო, ვიცი მე თვენი სახლის ამბავი, იმას რემონტი სჭირია, შეტანილია სმეტაში, როცა ოჩრედი მოუწყვეს ცოტათი მაინც შევაკეთებთ. თუ წელს ვერ მოვასწარით, გაისათ მაინც მოვახერხებთ, თუ გაისათაც ვერ უშველით, შემდეგ მაინც რაღაც იქნება. ენლა კი ძალიან მეჩქარება, ნახვამდის! — ამოიღლია ვა კომუნდანტმა პორტფელი და გაუღდა გზას.

ძმელი

„შ ე ჯ ი ბ რ ი“

(ბიათურა)

შეჯიბრები დაიწყო, ამხაურდა ყველანი. კორესპონდენტთ არ ყოფნის დღეში ფუთი მელანი. ზოგიერთი ბარიშნა თავისას ვერ მოიშლის: ვცონებ იცნობთ ყველანი ოლია კაკოიშვილს. ის და ილია წინათ იყვენ „მოკავშირენი“. (ტარტაროზჯან, ორივე არის კომკავშირელი), ოლამ თავის მიჯნურსა ცოლათ აღარ გაყვა და... სიყვარულის მაგიერ სიძულვილი დამყარდა. ისინი აქ ცხოვრობენ, მუშათა სასახლეში, (ვინიშობ, რომ არ გაებან „წმინდის“ მაცდურ მახეში) კოტიკო „საბერნიკათ“ მოვედინა ილოსა, ილოც, რა ქნას, სიბრაზით ვერც სვამს ველარც ლხინობსა.

და ერთ დამეს, როდესაც მუშებს ტპილად სძინავდათ, ილო გაცოფებული დერეფანში ღრინავდა. დაინახა კოტიკო; და ეძგერა სახეში... აიშალნენ დადლილი მუშები სასახლეში. მუშტით ცემამ გასტანა მთელი ერთი საათი. (აქ საჭირო არ არის შედმეტი მასლაათი)... ცენტრი ამა შეჯიბრის ოლა არის, ოლა და... ორი მოტრფიალე კი იატაკზე გორავდა.

შაკო.

სოფ. უღურთე რ. გზის ბაქანიან ახლოს არის არც ქალაქიდანაა მიიწვია მინც დაწორებული. უღურთეთიდან ქალაქამდე „ექსპრესი“ დადის ყოველ დღე. არაღივებზე ჩამოსული საეჭიო ფაქულტეტის სტუდენტები ამ „ექსპრესის“ ცხენების ჩონჩხზე სწავლობდნენ, თუმცა, ცხენის ანატომიის და გამოცდებს „ფრიად“ ხე აბარებდნენ.

ჩამდინებში დილით მოიხდა უღურთეში დარჩენა. ეს იყო გასაბჭოების პირველი ხანებში, როცა საბჭოთა ხელისუფლებმა, პატარა ბალოდით ფეხს იდგამდა სოფელად.

უღურთეს ბაზარს (იგივე — „სატატო ქალაქი“) შეადგენდა ყავრით დასურული რამდენიმე ხის ღუქანი, ილიასკომის ორთავილიანი საცოლავი ოლა და წმ. კვირიკის ეკლესია.

ძალიან გამივივრდა ამ სოფლის სახელი: „უღურთე“ — „უღურთე“ ნიშნავს: „გაიქციე“, „თავს უშველე“... მაშა პაპიდან გაგვგონია: „ძველად გლეხები ბატონს აუჯანყდნენ თურმე. მოურავებმა შეტყობინა ბატონს და მიახანა: — ბატონო, უღურთეთი, თორემ გლეხები მოაკლავსო. — ამისსენს გლეხებმა.

ასე იყო თუ ისე, ამ უცნაურ სახელწოდებას, შარი-თოლავი, ნაამბობს ჩაიმი ანალოგიური ფაქტი უღურთეს საფუძვლად.

სოფლის დედაკაცები და ბავშვები ბატონზე მატარებელს ხედებოდნენ და ჰყვირდნენ: ხოლს, მწვანელობდა, ყვერტას, ქათამს, ყველს და სხვა. მაგრამ მატარებელი მაღე იძროდა და...და ზოგი მათგანი თუ მოასწრებდა გაეყიდვას.

უშეტესობა ადგილობრივ ჩარჩ-ვაჭრებს უვარდებოდა ხელში.

იყო ერთს საცოლავ ვეჭანში კოაპერატორები „ჩვენი ნუგეში“, მაგრამ გლეხებს დერაფერი ნუგეში აძლევდა. — თუ არაფერი გაქვს, მძილი, რა გინდა აქ რომ დამგადარებარ? ვერ წახვალ სახლში და კრუსს ფეხს ვერ დააბან? — ხშირად უთქვამთ ასეთები ნოქრისათვის ხუ-მარა სოფელილებს.

კოაპერატორებიან გამოსულ ვაჭრობებზე გლეხებს ადგილობრივი კულაი — ახნაური გერასიძე. — დალოცოს ღმერთმა ჩვენი ნიკო, ყველაფერი აქვს წაღიო, კაცო, და ნიკოსთან იყიდი რაც გინდათ!

მართლაც გლეხები ყველაფერს შოულობდნენ უღურთეს „უნივერსალურ მაღაზიაში“.

ეს „უნივერსალური მაღაზია“ მითაგებული იყო ერთ დღის, ახალ შეკეთებულს დუქანს შერბაში.

რამდენიმე განყოფილება ჰქონდა ამ „უნივერსალურ მაღაზიაში“: საფარითო — საბაკალენიო, სამეიჭრთო და სადალაქო — სამეჭრთალო.

ნიკო (სადვილო — საბაკალენი განყოფილება) რუსეთში ნამყოფი ვაჭარი იყო. აცოდა, თუ როგორ გააანერეს ტყავი ბოლშევიკებმა გადასახლებით... იცოდა ეს, და სწორედ ამიტომ გაახსნა მისი თაოსნობით სოფ. უღურთეთში ასეთი ტიპის „უნივერსალური მაღაზია“.

— თავი მოგისაწყობო... ხელისანიცა გეყავს შიგ... თითქოს ლუგმა პურს ძლივს ვმოულობო... გადასახდას ცოტას შეგაყურენ... — უბნებოდა ნიკო კულაქ-ანაურ გერასიძეს, რომელიც უნივერსალური მაღაზიის მთავარი იყო, მაგრამ ჩუმბი, მონაწილე იყო; (ხელს უწყობდა გარედან ფულით და „ავიტაციით“).

როცა სოფელში აბრეშუმი და თხილი შემოდებოდა (ეს არის სოფლის მთავარი შემოსავალი), „უნივერსალური მაღაზია“ სოფელს ხელს უზრუნავდა — ნისიით და ფულს სესხს აძლევდა გლეხებს.

ხევის სჭირდა — მუქიად იღებდნენ ხელში სოფლის ნაწარმოებს.

— ნარმა კი მაქვს, მაგრამ „გარეშე მუშტარზე“ ვერ გავყვიდი, ჩვენ ვმოულობო საქონლოს მხოლოდ ჩვენი მუშტარისათვის, რომლებიც თავისს ნაწარმოებს ჩვენ გვაყვდი. თქვენ კი, გეონი, კოაპერატორებს უყვრი ბრძანდებით და კოაპერატორი ვიღებებოდა ყველაფერი გე-შთავს? — ეტყობა ნიკო ამ სოფელს, რომელიც უნივერსალური მაღაზიაში არ ჰყვიდა თავისს ნაწარმოებს.

სამიკანონს განავებდა სიკო, მოსამსახურედ, თუფუშებს მრეცხავად უქან საზარებულში ჰყვიდა რუბი კატა, რომელსაც კატუშას ეძახდა.

დაუდგამდა ვასკილ თევშებს ცალ-ცალკე და „კატუშა“ მამინვე შეუდგებოდა „რიცხვას“. (დაქერილ თავის ჰამასაც კი თავს ანებებდა!).

ხშირად გაკრეკილი თმაც კი ჩავარდებოდა კერძში, რადგან მიკიტან სიკის დალაქის ახლოს უნდა გაველო, რომ მუშტარისათვის კერძი მიეტანა.

დალაქი კიყო არა მარტო დალაქობდა, — კბილის ექიმობასა და ხირურგობასაც ეწეოდა.

რა ავიდმეთვიც მისულიყო მასთან, ყველას „ჰქურნავდა“ წურბლებით, რომელსაც კეფაზე მიუსხვდა ავაღმყოფს და სისხლს ართივდა მანამ, სანამ ავადმყოფი არ დარწმუნდებოდა, რომ — სატყეური გაუარა და შორია.

წურბლებს იოლად შოულობდა: სოფლის ბიჭები ღლეშვი ეჭრდნენ და მოჰყავდათ კიკოსთან.

უღურთეში ბევრს ნახავდით ღრანჯგომეცეულებს, ყბა — ამოღებულებს.

სოფლიდან ქალაქამდე „ექსპრესით“ დღიანს.

ეს კიკოს წყალბა იყო. ვისაც კი კბილი ასტკივდებოდა, ყველა კიკოსთან გარბოდა.

გლეხებს: (ხშირად რამდენიმე კბილს ერთად).

— კაცო, ეს რა მიქენი, რომ კარგი კბილიც ამომთხარე? — უსაყვედურებოდა ავადმყოფი.

— შემდეგ ესეც ატკივდებოდა და იძიტომ; წაზნა-რი იყო. ნუ გეშინია, საქველს თუ კი იზოვი, სხვა კბილზე მიც გეყვია! — ეტყობა კიკო დიჯად.

— კაცო, ეს რა გიქნია, რომ ჩემი (კოლისთვის გუშინ კბილის ამოღების დროს ცალი ყბა მოგაღებოდა?)

— შენ კიდევ მჭჩხუებში! მაღლობა შესწირი ღმერთს, რომ შეიკრე ყბაც არ მოეღიკია!

— რად მინდა ყბა-მოღერცილი ცოლი? — იტყობა არაფერი შეილი იყო!

— შენთვის უქეთესა, ნაკლებს სჯამს. — ანუეგზე-და კიკო დაზარალებულს. — თუ არ მოგწონს, ქე გაუშვი სახლში!

მაგრამ კიკო შესანიშნავი იყო, როგორც დალაქი-„პარიკაბერი“.

მისი სამართებელი კი არ პარსავდა, ძირიანად იტყობდა თმას, რომ ხიროკში არ დაღრნილიყო მისი ფეხები და შემდეგში კიდევ არ ამოსულყო.

ერთგულად პარსავდა, ხელზე დიფურთებდა და სველი თითებით ვაზსავდა მუშტარის ლოყასზე გაუპარსავ ადგილებს. აღმოჩნდებოდა თუ არა ასეთი, ღლეშე ზორბად დაფურთებდა ხერხისებური საპართებელს „პარს უწყობდა“. საწყალ მუშტარს სიმწარისაგან ცრემლები სდიოდა თვალთაგან; დიხებოდა სახედან სისხლი წვეთავდა. (ასე გვიგონებოდა — შახსიე-ვასსიე შეუსრულებია).

„უნივერსალური მაღაზიის“ მქიბრო კეშვირი ჰქონდა ახლობელ მკლესიასთან და მის მიღველ პავლესთან.

პავლე ღვლედი მორწმუნეთაგან ბატრთონ იღებდა გადასახადს. ფეფოვია ჩამოიარდა სოფლად და აბრეშუ-ბდა სურსათს, რომელსაც შემდეგ „უნივერსალური მაღაზია“ იძენდა.

ყვილაფერი ეს ქმნიდა რაღაც ისეთს მთლიან ერთგულს, რომელიც ადგილობრივად ნორჩ საბჭოთა ხელი-ლულუნებს ხელიდან სტაცებდა მთავარი სომარია იარაღს და ფაქტიურად რიყავდა ნაბირზე.

შო, ეს იყო გასაბჭოების პირველ ხანებში, ეს საკუთარი ჩემი თვალებით, უსათვალევებო თვალებით, ვხეხე.

ახლან ისევე მომიხდა სოფ. უღურთეში, უწინდელ „უღურთე“ ში, ეხლანდელ „ახალ სოფელში“ რამდენიმე დღით ყოფნა და ვხეხე:

თემბოლმსკომის მთლილი ოდა დახურულია ახალ კრამიტით. (უწინ შიგ წვიმა ჩამოიღოდა, როცა არ იყო კარგი ამბობი).

ხედ მიაშენეს კლუბის დარბაზი, ამაყვინა თემბი ასეთ შენობით. თავმჯდომარეზე არი მოსდის ბრაზი, ლაპარაკობენ მასთან „შენობით“.

ავადმყოფობამ რომ ვერ დააქლოს, აქეთ საეჭიო სოფელში პუნქტი. აფთიაბია იქ პუნქტის ახლოს, და წამლობა აქეთ ქვირთვობებს მუქით.

უნდობით სკოლა და განათლება, ერთბაშად დასახდა სუვერენი „სკოლა“. არ იყო მალე და დაზღვევა, მთელი სოფელი გამოეშურა.

ყველა უძლია სკოლის ეზოში, მუშაობის დროს არ სწამდათ უქმე. „გასაწყვიტა ხალხს წელში, თეობი“ — მაგრამ დასრულდა შენობა უყვე.

კოაპერატორი მთლიან იპყრობა ბაზარს, უფრო მეტი აქვს პერსპექტივები. ვაჭრებს აყენებს შავ ღღეს შესაზარს, მით გასაცურად მზად აქვს ტყეები.

შეოლოდ ვაჭრებში ნიკო ვაჭარი. ვაჭრობს, თავნიდან თუმცადა ავებს. (სტვისტარ არ არის იგი „ლანარო“, „გამამლობაში“ თეივითაგ აქებებს).

სისათლო ზანკა სესხს აძლევს გლეხებს, რომ ავაშინონ ბაიხი და ბაიხი. (წმ. მარტოვანი ბაიხი რა ფეხებს?)

მოაქეთ თესლები და იარაღი. უწინ მოსავალს ხელ აჯდა ჩარჩი, მიჭრებდა თხილი და აბრეშუში, ბეებს აძლევდა წინააღმდეგ მარტოში, რომ ეცემობდა მას აბრე სუნი.

ესლა თავს ირბობს სახლში მახათით, იღი ხანია მოახტეს ესტრე; წელში გასაწყვიტეს გადასახადით, სოფლად ყველაფერს ვაძლულობს ტრესტო.

სოფელში ყველაგან ეფთხარეს არხი, სადაც კი იყო ტბა და ჭაობი. ბაღად აქცეს ძველი საბარბი, დახვეებული და დანაბო.

გერასიძესაც მოეგვარი თვალი, ახალახებდა ეზოში ძროხას.

წელზე ეკიდა ძველი ხანჯალი, შემოსცეოდა კალთები ჩიხას. მის ჩამოართვის: მამული, სახლა... შუბით უტყვირს გლეხებს ყანებს.

დარჩა: ის ძროხა, ეზო და ძილი, და ამიტომაც ასე ყანებებს. იმებს არ ჰქარავს; (თუმცა იმედი, უკვე მიხვდა, რომ არის ამბო).

ან რა ჰქნას? რა დარჩე მტერი. თანაც ამხანაგებს პავლე მამათ. პავლე კი თვითონ და ფოფოვია მთელი სოფლის სიღრნე რაილი-ჭორებს: „თუმცე ჩვენები უკვე მოითინ!“

მოიყვანებენ ინგლისს ჯორებს!“. მაგნა, ვაი, რომ ხევილი აქვს ყურებს, და შვირთვინდა ისევე გამოდის.

იმათ რაილის არავინ ფუყურებს, დღე ხანია აკვინ არ მოდის.

ბოდბის საავადმყოფოში

ავადმყოფი:—სადილი მომიტანეთ, თორემ შემ-
გამეს ვირთხებმა... როცა სადილი მაქვს, მას ესევინ და
მე მასვენებენ.

შეჯიბრი

(წერილი სახლიკაცთან)

გამარჯვებმა, ილარიონ შენი! რა ამბავია, კაცო, რომ ჩაყედი მაგ სოფელში და აღარც წერილს იწერები, არც მოდიხარ აქეთ... რაშია საქმე, რამ ჩავიდო მაგ ენა ვაი, შენს პატრონს უბედურს! ამისთანა დროს ჩავჯდებ კაცი სოფელში, ამისთანა დროს მიაკვდება თობს! გაახილე მაგი დასაფსები თვალები და დეინახე რა ამბავია ქვეყანაზე! დიდი და პატარა, ქალი და კაცი, პარტიული და უპარტიო, ყველა ახლა ცოციალისტობს, ყველა ახლა ეჯიბრება ერთიმეორეს და შენ ახლა დეიდუმე ენა! ძველი ცოციალისტი! შენ ვინ გავლობებს შეჯიბრში, მარა რომ აღარ შორდები მაგ გვარ ამოსაფსუკავ პელაგის! ბიჭო, ქალი სხვასაც შე უთხოვია, მარა ხალხი და ცოციალისტობა კი არ დაეიწყნია. ტიფლისი-ჭიათურას ეჯიბრება, ჭიათურა-მოსკოვს, მოსკოვი-ტიფლისს და რა ვიცი კიდო... გეიფნიკე მაგე ყურები და გეივე რავალი ხალხი ეჯიბრება ერთიმეორეს და შენ კი დამჯდარხარ მაქანა და პელაგის ეჯიბრები!

პელაგის შეჯიბრება რა ხელს მოგაცემს შე უბედურო, შენა, როდის იყო, რომ კაცმა ქალს აჯობა!.. რაც უნდა თავი შეიკლა, რაც უნდა იხვარხვალო, რაც უნდა გეიწელო, ქალითან შეჯიბრება ტყვილია, ძამია. თავს დეილაღე ტყვილია, პელაგის ვერაფერს დააკლებ და შეჯიბრებაში წაგებული გამოხვალ. ე, ბიჭო, მიატოვე მაგ სოფელი, ნუ გეშინიან. არევენ მოგტაცებს მაგ თეო მონგრულ პელაგის და ჩამოდი აქანა. შენისთანა პოვარი ფრანციაში არაა და ამერიკაში. შენ რომ ფხალს გააკეთებ და ლობიეს ამოზელ ნიგეზითა და ძმრით შეკაზმულს, რომელი ფრანცუცი იქნება, რომე ჭკუა არ დაკარგოს. ე, კაცო, ილარიონ! ჩამოდი ტფილისში, გავხსნათ ერთი გვარიანი ცოციალისტური რესტორაცია და გამოუცხადოთ მუშკოპის სასადილოებს ცოციალისტური შეჯიბრი, ენახოთ აბა, ვინ გეიმარჯვებს. რომ შეხვალ აქანა ამ ტიფლისის სასადილოებში და სამ საათს უცდი, სანამ მოგხედავენ, რავა, ჩვენ ვერ ვიზამთ

ასტე თუ?! შეჯიბრი თუ, ჯიბრი შე მკითხონ რავალი უნდა. იგენი თუ სამ საათს არ მიხედავენ მუშტარს, ჩვენ ექვს საათს ნუ მივხედავთ. ჯიბრში არაა საქმე?! იგენი თუ ბორშს მოგიტანებენ ჩამხვრეული ბუზებით, ჩვენც ავღვეთ და ტარაკანები ჩავხარჩოთ შით, ჯიბრელები და პეპლები. თუ ჯიბრია, ჯიბრი იყოს. ჯიბრში და ჯინაში ჩვენ ვინ გვაჯობებს! ვაი, შენ დაგეფსო თვალები! შენისთანა ჯიბრიანი ვინ იყო წინეთ! მთელი სოფელი გადამტერებული გყავდა და ყველას ჯინაში უდებქი ნიფადორე ქინტილადის ქერივმა რომ ლობე გადაგირღვია, რავა, შენ არ იყავი დეინოვით რომ გოურღვიე მერე მას! დიომიდე ძინძიბადემ რომ ლორი მოგიკლა და შენ კი მაგიორში: ლორიც მოუკალი, ძროხაც, ცხენიც, და ჭაკი თბაც შედ მიაყოლე. რავა, არ გახსოვს შენ აგი?!. ჯიბრში, იცოცხლე, შენ ვერავინ გავლობებს, მარა რომ ვერ გამოეტეე მაგ სოფლიდან შე უბედურო! ახლა, ჩემო ილარიონ, ვაცი ის არის და ქუდიც მას ხურავს, ვინც შეჯიბრებაში გეიმარჯვებს. მთელი ქალაქები და სოფლები ჯიბრში უდგიან ერთიმეორეს და იწვევენ ვაჟაკურად და შენ, რავა, ახლა წახდი, შე უკუღმა დაბადებულო! რა უყავი ის შენი ვაჟაკობა? ნეუხელი პელაგის შეალიე ყორისფელი! რა ვიცი, მანობამდე შენ იწვევდარ ყველას და ახლა რა ლმერთი გიწყობა! ქუჩაში კაცს არ გაარონიებდი, რომ შმითი არ აგეტება და არ გამოგეწვია და ახლა დაგება ფლაგი, შე უბედურო! ე, ბიჭო, ჩვენც ხალხნი ვართ. ჩამოდი აქანა, ჩემთან, ამიბი ფხარი და ჩვენც გამოჩედეთ საზოგადოებაში, თვარა გლახას დაგვიძახებენ და სწორეთ არ მინდა რომე მამიჩემის სახელი შევარცხვინო და გვარი მევიჯაყო. გამევიწვიოთ ვინცხა, გამოუცხადოთ ჯიბრი, დეტრი-ალდეთ ჩვენებურად, ჩალხივით და ჩვენი ბიჭობაც ვაჩვენოთ, თვარა სწორეთ მევიჯაყეთ ესაა და შევარცხვინეთ ჩვენი სოფელი! ბიჭო, მე შეშინოდა კამუნისტების, თვარა რალაი თითონ დეიწყეს გამოწვევა, რავა, უკან დევიხვე თუ! არ შეგჭამოს ქირმა! ვაი, ჩემო დღეო! აბა, მე გლახა ვყოფილვარ, აბა, მე სისხლი არ შემონებია! მოგიკვდეს მაშინ სილიბისტრო ტულაპაძე... ისტე დეტრიალდე, რავა ვარც ზოსიმე ხუცესის ჯორი!..

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

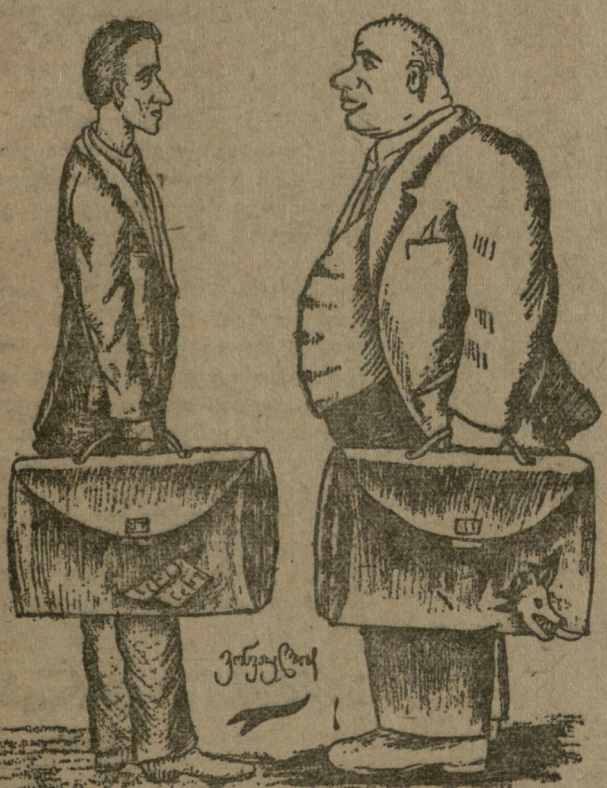
ასაღაზრდა მხატვრთა გვერდი

„ტარტაროში“-ს ეს გვერდი (მეთერთმეტე) დროგამოშვებით (მახალგაზრდების დაგროვების მიხედვით) დაეთმო. ზათ ახალგაზრდა მხატვრებს, რომლებიც თანამშრომლობენ სხვადასხვა კედლის გაზეთებში. ნახატი შესრულებულ უნდა იქნას ტუშით (და არა უბრალო დაწკრით) სახატავ (ვატმანის) ქაღალდზე სუფთად და მხატვრულად.

სურათი უნდა შეეხებოდეს უმეტესად ადგილობრივ ცხოვრებას. სხვა უურნალებიდან ამოდებულს წარწერებზე შესრულებულ ნახატს უურნალი არ დაბეჭდავს. წარწერა და სწორი მისამართი მოაწიროთ თვით ნახატზე. სამი სურათის მოთავსების შემდეგ უველას მიეცემაგონორარი. თუ წარწერა მისაღებია, ხოლო ნახატი არა, რედაქცია უფლებას იტოვებს წარწერაზე ავტორის დაცვივ დაახატვინოს თავის მხატვარს სურათი.

ერთმანეთს მიუსამიძრებს

ნახ. ვონფასელის. ხდნი,

— პარტიდან გამომაგდეს!
— ეს კიდევ არაფერი... მე პარტიდანაც გამომაგდეს და ბიუროკრატობისათვის სამსახურიდანაც მომხსნეს.

„შხამად ახსოვს“

ნახ. დევნილის

სააგარაკო. ალაშიანი

ნახ. რეზოს. ტფილისი

— ამბობენ: ჩვენს მიმღებ რადიოს ხმა არა აქვსო!
— ტყუილი იქნება; ჩემზედაც ჰი ამბობდენ: „ხმა დაეკარგაო“.

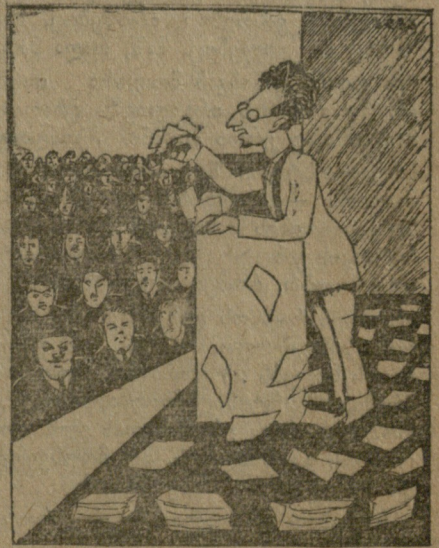
— წმენდის არ გეშინია?
— რას ამბობ, კაცო! მეშინია ვი არა, გული ისე გამიხდა, რომ ექიმის რჩევით ხვალვე მივდივარ აგარაკზე.

წყალწაღებულნი

— ხედავ: გურიაში ჯანყი ყოფილა!

„მაკულატურა“

— ამხანაგებო, ეს შეკითხვები გადაეცემა ქაღალდების შემკრებ კომისიას.

სოციალისტური საქართველო

შორაპნის რადიო როზობა შავიცხადიო?!

„შეცხადებას“ ჩვენში ეტყვიან ქა-
რისუფლის მიერ ახლო ნათესავის გა-
რდაცვალების შეტყობას და მასთან
შეკავშირებით მულაგენებულ ანუ ცხა-
დებულ პირველ გლოვას.

ახლა მკითხველი გაიოცებს: რო-
გორ შეიძლება რადიოს „შეცხადი-
ბაო“?!

თუ არსებობს თქმულება: „ორი ძი-
ძის ხელშეა აღსაზრდელი ბავში
უთუოდ გამოიხრობაო, რატომ არ
შეიძლება ითქვას და მით უფრო—იქ-
ნას, რომ ცხრა მომვლელის ხელში
სრულიად დაიღუპოს ისეთი ნაზი
ქმნილება, როგორც არის რადიო.

სწორედ ასე მოუვიდა შორაპნიშ
რადიოსაც, როგორც იქიდან გვატყო-
ბინებს ჩვენი კორესპონდენტი „ნი-
შადური“. აი, რას იწერება იგი სწო-
რედ ამ მომენტის შესახებ:

„განხვენილებს ჩვენს რადიოს
მემანქანე ჰყავდა ცხრა:
ვანო, ვასო, გრიშა, მიშა,
ვანიჩკაზი, კოლაცა“-ო.

მემანქანეთა ყოლის პრაქტიკამ იშ-
ვიათად იცის ცხრა მემანქანის ერთად
ყოლა და ისიც მამაკაცების. ცხრა მკ-
მანქანე ქალი და, თუ გნებავთ,—
ცოტა მეტიც, კიდევ გვესმის, მაგრამ
ცხრა მემანქანე მამაკაცი—ჩემს
მტერს და მოძულეს. ამას ვერა თუ
„ნაზი“ რადიო, „ელდორადოს“ ხში-
რი სტუმარი, ზოგი ჩვენებური გამ-
გეც კი ვერ აიტანს. საქმე კიდევ აბ-
სოლოუტური სიმრავლით იმდენათ
არ გაჭირდებოდა, რამდენადაც ვა-
ნერკათა შედარებითი სიმრავლით უნ-
და იყვეს წამხლარი, ჩვენის აზრით.
მრ.გეხსენებათ, რომ ისეთ დაბაში,
როგორც შორაპანია, მრავლად იქ-
ნება, არა მარტო ვანიჩკები, არამედ
ვანოებიც, ვასოებიც, გრიშებიც, მი-
შაბიც და კოლეებიც. მაშ, რაღა მარ-
ტო ოთხმა ვანიჩკამ მოიყარა თავი
ერთად რადიოს ირვლოვ? ცხადია,
მათ ღრ.თად ერთი მიზანი ჰქონდათ:
სოციალისტური შეჯიბრის ჩატარება
რადიოს—გადაჭარბებულ „მოვლა-
ში“, გარეების მიხედვით. მართალია,
ჩვენთვის გამოურკვეველი რჩება, თუ,
სახელდობრ, რომელმა გვარმა ისახე-
ლა თავი რადიოს დამუნჯებაში, მაგ-
რამ, სამაგიეროდ, ყველა ამ ცხრა
პირის ხელებს კი ერთავად ეკუთვნის
პრემია იმ კრტიმალ-ჩხირმალისათვის,
რომელიც მათ, ერთმანეთის ჯიბრით,
რადიოს გაუნიადაგეს, არ მოუსვენეს
და სიკვდილის პირზე მიჰყარეს.

საესებით მრათალია ხალხი, როცა
ამბობს:

„ყველაფერი ზომის არის:
ალაბა თუ ალაგაო;
ნამეტანი „ნიცი-ნიცი“-თ
დაფხმამიდა ქალაქა“-ო.

დაფხმამიდას არ იჩივლებდა რა-
დიო, სულ რომ არ ჩაეწყვიტათ მის-
თვის ხმა.

ხელით ვაბარებთ გუფარის ვანაშ, რაიცა რა თქმა უნდა, რაინის გზას არ აწვებს...

ასე „მღერიან“ კონდუქტორები
შორაპნიდან ჭიათურამდე და ჭიათუ-
რიდან შორაპნამდე.

სიმღერა და მხიარულება კაი საქმე
არის. კონდუქტორებმა „იმღერონ“;
რამდენიც უნდათ, გზაც სწორედ იმი-
სათვის არის, რომ კაცმა ის ან სიმღე-
რით განვლოს, ან კიდევ—ტკბილი
მუსიკით. შორაპან-ჭიათურის კონ-
დუქტორებსაც თამამად შეუძლიათ
სთქვან:

„ვარგი არის ეგ სიმღერა,
რომ არ გვკლავდეს ვანარის ჳერა“!

მაგრამ ნამეტანი გულცივი უნდა
იყვეს რკინის გზა, რომ მას არ ესმო-
დეს ამ სიმღერის ნამდვილი, მინორუ-
ლი ტონი. სხვა რომ არა იყვეს რა,
რკინის გზის ეს შტო ხომ საჩხერეზე
გაივლის, ჩვენი სულმნათი მგონისა,
აკაკი წერეთლის სამშობლო მხარე-
ზე. ჰო და ამ უკანასკნელის პატა-
ვისცემა მაინც უნდა ჰქონდეს კაცს
იმდენი, რომ მოაგონდეს იმის ცნო-
ბილ ლექსიდან ერთად ერთი ტაეზი
მაინც:

„ვინ არ იცის,
რომ ეს გული მკვდარია,
რომ სიცოლი

ზოჯჯერ ცრემლზეც მწარეა“-ო.

და ვინც ეს სიტყვები მოიგონა,
იმისთვის უკვე დიდ გასაჭირს არ
წარმოადგენს სატყვა „სიცოლის“
„სიმღერით“, ხოლო „ცრემლის“
„ტირილით“ შეცვლა. მაშინ ეს ტაე-
პიც სწორედ ზედ გამოჭრილი იქნება
შორაპან-ჭიათურის რკინის გზის კონ-
დუქტორებზე.

მღვიანა ღვინით სავსე ზიძას დაადო ტორი და ჩაითრია ზიზ თხავის ორ- განიშატორი.

— სად მოხდა ეს ამბავი? აღუღე-
ბით გვეკითხებით თქვენ.

— დიაცდეთ, ამხანაგო, მოუსმი-
ნეთ ჩვენს კორესპონდენტს „მღელ-
ვარეს“;

„წილს გიორგობას აბაშის ა. ლ. კ.
ვ. უჯრედს უნდა ჩაეტარებია ანტი-
რელიგიური კამპანია, თსვის კამპა-
ნიასთან მოხდენილად დაკავშირებუ-
ლი. ადგილობრივ უპარტიო ახალგა-
ზრდობასთან ერთად, კომკავშირე-
ლები გიორგობას უნდა მისულოყ-
ვენ ეკლესიაში, ჩაეტარებიათ იქ
ანტირელიგიური აგიტაცია-პრობა-
განდა და იქვე შესდგომოდნ წინას-
წარ არჩეული მიწის ნაკვეთების კა-
დეტურად დამუშავებას“.

სამოქმედო გეგმა, როგორც ხე-
დავთ, ისე ეშმაკურად არის შედგე-
ნილი, რომ ტარტაროსაც შური შე-
უფრინდა გულში.

მაშ, რამ გამოიწვია ამ უკანასკნე-
ლის უღვაშებში ეს გრძელული სა-
ცილი?

სწორედ იმან, რომ ის, რაც ზოგ-
ჯერ გეგმით მშვენიერად არის წარ-
მოდგენილი, სინამდვილეში ხშირად
ისე არა სრულდება.

აქაც სწორედ ასე მოხდა.

ა. ლ. კ. ვ. უჯრედის მშვენიერ გა-
დაწყვეტილების სისრულეში მოყვა-
ნას ამ უჯრედის მდივნის ხელები გა-
დაელობა წინ; ცალი ხელი მან თსვის
კამპანიის ორგანიზატორს ჩაავლო და
სახლში მიიყვანა, მეორე ხელით ღვა-
ნო დაუხსა, თვითონაც დაისხა და
გადახუნ-გადაახუნვინა, ორივენი ძა-
ლზე გამოითვრნა, ხოლო საქმე რომ
მოაგონდათ, ეკლესიაზე მივიდნენ უქ-
ვე როგორც მიცვალებულები...

სალვით წერილში სწერია: „რო-
მელმან ხელმან აცდუნოს, აიღე და
მოიკვეთე“-ო.

ამ შემთხვევაში მდივნის ორივე
ხელია მოსაკვეთი, მაგრამ, ვინაიდან
ამას საკვეთის მთელი ორი დარტყმა
სჭირია, რაც ზედმეტად დაამძიმებს
სოციალისტური მშენებლობით ვატა-
ცებულს პარტიასა და კომკავშირს,
ჩვენი რჩევა ასეთია: აიღონ და ბარე-
ერთი დაკვრით ჩამოაშორონ ამ მუ-
შაობას ასეთი, უკაცრავად პასუხია,
მდივნები, როგორც ზევით აღნიშნუ-
ლი ტიპია.

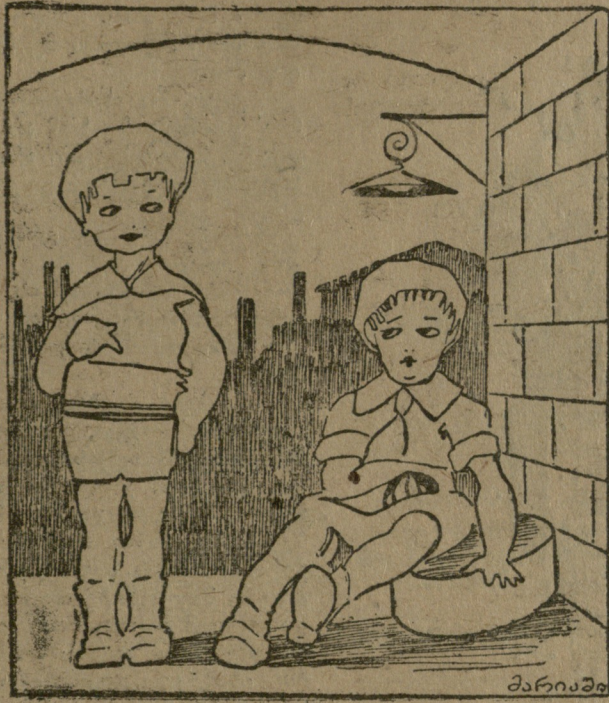
ბავშვის დაკვირვება

— მამილო, ფული მომეცი, ჯამა-
ბირი ავიღო!
— არა, შეილო... ვინ ვითხრა?
— აკი ღვინის სუნი ვდის!

„კვიცი გვარზე ხტის“

ლინი

— მამაშენი მონაგარიშე ყოფილა... ჩემი მამილა-კი
 — გაშეგა... მე აწი შენთან არ ვითამაშებ!
 წმენდის დროს მამაშენს დაითხოვენ, უმუშე სყდნ
 იქნება... მე არ ვითამაშებ შეხთან.

ბესო

(ამაღლების თემი გურიი)

ჩვენი მხარე გასაბჭოვდა... პარტიაში შედის ბესო,
 გაიფქრა: „ჩემი დროა, რაც რომ მაკლდა, დღეს მერგოხო“.
 რაღაც ხერხით შეიპარა სანაპირო შრომის ნაღში.
 იქ პირველად მუშა იყო, თავს მეკურთხეოთ რაცხდა ხალხში.
 შემდეგ ცოტა აიწია გამოჩნდა კარიერა,
 საპასუხო საქმე მისცეს, გზები გაიგანეოთ.
 მაგრამ მალე იმ ჯგუფიდან აბარგეს და გამოგზავნეს.
 წამოსვლის ხანს ძმა-კაცებმა ეს ერთი რამ დააბარეს:
 „ბესარიონ წადი ძმაო, აქ შენ არ გამოგვადექი
 მიდი ისევ შენს სოფელში, მიწის თონხას შეუდექი“.
 რაღას იქდა. წამოვიდა, თუმც დაკარგა ლუკმა ტკბილი.
 რაც რომ სჭამა ორ წელიწადს, მაღლიერი რჩება კბილი.
 ჩამოვიდა ისევ თემში და პარტთემკომს მიაშურა,
 აქტივობა დაიჩემა და შრომა არ დაიშურა.
 ხალხის თვალში ისე ხიანდა, ვით ხალხისთვის მზრუნველის.
 პარტთემკომით აირჩიეს ყველა იყო მსურველი.
 მაგრამ მალე ფერ-შეცვლილი ჩაჯდა ბესო მსუქან კანში:
 სესხებოთ თუ სხვა საფუძველით გაიწია სიგრძე-განში.
 წინაზე თუ ქოხი შქონდა და შიგ წვიმაც ჩადიოდა
 ეხლა ოთხი, ხუთი თვალი მან პალატზე დასდგა ოდა.
 გასულ წელში თუ სიმინდი აქ ფასობდა კერძოთ ძვირად,
 ბესარიონ კომპერატივის კარზე ად ერთობ ხშირად.
 იქ ნოქარი ვაქტორი მას აუფხებდა ტომარს ძმურად.
 როცა ხალხი წავიდოდა, გაატანდა ხალხში ჩუმად.
 და როდესაც ღარიბ გლეხზე ნორმა იყო ერთი ფუთი,
 აქ-ღას სასლში ფქვილით ხავსე ვეზერთელა ედგა ყუთი.
 თუმცა ამას ბევრი გრძნობდა საქმე იყო გაგებულთ,
 მაგრამ არცინ არ ამბობდა, ზავი იყო დადებული.
 ეხლა ვნახოთ, ეს წმენდა თუ მას პარტიბილეთს ჩამოართმევს.
 ვფიქრობ, რომ ჩვენს ბესარიონს აგი ზაფრა არ მოარჩენს.

„ზა-იანი“

— შეგობარს ილიკოს ვაჭარებში
 სამას სამოცდაცამეტ ცხენოსანი...
 — სამას სამოცდა სამი ცხენოსანი
 კი არა, ბიუროკრატების მთელი ბა-
 თალიონით რომ მეხლო, მაინც ვე-
 რაფერს მიშველი, ჩემო რეზიკო!
 — რეიზა ბიჭო! რა მოხდა მაგის-
 თანა? დედა ხომ არ მოგკვდომია, ან
 მამა?
 — დედ-მამა კი არა, სუყველა ამო-
 ხოცილიყო ვინც ჩემიანია, თღონდ
 ეს არ დამმართოდა.
 — ფარსაგი რაცხა არაა შენს თავ-
 ზე, ბიჭო! სულ ჩამომდნარხარ; დია-
 ნოზა მღვდელის ჯებრეჯ ჯორს, დამ-
 გზავსებიხარ! რო უყავი, ბიჭო, შენს
 ღიბი?
 — ღიბის თავი ჯანდაბას, ოღონდ
 მე თითონ არ გადავვარდე ჯანდაბა-
 ში.
 — კი, მარა შენ ხომ დიდო პოსტი
 შეჭირა, ბიჭო! გაშეე კაცი იყავი. ფუ-
 ლების ზღვაში ბანაობდი.
 — შიტომაც მაღვია შვილოსან კაბ
 დღე, რომ ფულის ზღვაში ვბანაოდი,
 ამისთანა ბანაობას თურმე ხრანჩეს-
 კი სურდო ცოდნია!
 — ვერაფერი გამიგია ჩემს ცოლს
 ვფიცავარ!
 — ჭურში ხომ არ ზიხარ, ყმაწვი-
 ლო! რაგა ვერ გაგიგია ვერაფერი?
 არ იცი, რომ გოსაპარატის ჩისტკა
 მიდის?
 — მეგრე სიმშლიობა აქ რა შუაშია,
 კაცო!
 — აი გამოგატენია შენმა გამჩენმა
 ღმერთმა! იმ შუაშია, ბიჭო, რომ ჩი-
 სტკას გაჩისტული უნდა შენგდე უსა-
 თუოდ.
 — ე, ბიჭო გამაგებინე კარგად; რა-
 ცხა კია რაღაც გამოგეონია მგონი!
 — აბა დამიგდე ყური და გეტყვი!
 — დაგიგდებ კი არა, მთლათ ხელ-
 ში მოგცემ ამ ყურს თუ გინდა!
 — შენ იცი თუ არა, რომ ყოველი
 ჩვენგანი ვინტია გოსაპარატის. ჩვენს
 სხეულიც აპარატია, ჩემო ძმაო! ისიც
 შეუშობს, ჭამს, სვამს, დროს ატარებს
 და ამ აპარატის ცენტრია კუჭი. ჩის-
 ტკა ყოველთვის უნდა დაიწყოს ცენ-
 ტრიდან და მეც კუჭიდან დევიწყუ
 ჩემი თავის ჩისტკა. მინდა, გაჩისტუ-
 ლი წარვსდგე გოსაპარატის ჩისტკის
 წინ! როცა დაინახევენ, რომ ასეთი
 მქლე და გამზდარი ვარ, ფიქრადაც
 ზრავის მოუფა, რომ მე ძველი გამ-
 ფლანგველი ვარ. თანაც ადვილად
 გაეძვრებ-გამოვძვრები ყველგან. სა-
 წყალ კაცად ჩამთვლიან და ქე და-
 მტოვებენ ჩემს ადგილზე.
 — ვაიძე, ჩემო თავო დაღუპული!
 აბა მე რა მეშველება ბიჭო, რომ ეშ
 ღიბი ისეე გოდორიგით მაღვი
 ცხვირთან? რეიზა არ მითხარი ბიჭო,
 თუ მაგისთანა ხერხი იცოდი? მეც
 ვისიმშლიობდი? ეხლა რო დავიწყო
 სიმშლიობა, ვაი თო ღიბის დაგა-
 დნაბლის მივიღო ჩისტკამ, ვერთხა-

სამტკედია

— ახალი ამბავი გაიგე? ფობტის გამგეს თავისი შაც-ნობი და ნათესავები მოუწყვია სამსახურში!
 — ეს ახალი ამბავი კი არა, — ძველი და ჩვეულებრივი ამბავია!

ტფილისი-ნავთლული

ჯერ კიდევ აზრადაც არავის ჰქონდა სოციალისტური შეჯიბრება, რომ სადღე ტფილისი და ნავთლული ნამდვილ ხელჩართულ ბრძოლას აწარმოებდნენ ერთმანეთთან, ყოჩებივით ქადაობდნენ და ეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს — მატარებლების მიღება — განწევის საქმეში.

შეჯიბრების გამოცხადების შემდეგ ფი ეს ბრძოლა ერთი ათად გაცხოველდა, მიუხედავად იმისა, რომ ნავთლული ბალაჯარამ გაიწვია შეჯიბრებაში, ნავთლული — განჯა, ხოლო ტფილისმა — სხვა სადგურები.

უკეთესია მოუსმინოთ სადგურ ტფილისი-ნავთლულის მორიგეებს და დავრწმუნდეთ იმაში, თუ რამდენად ხელსაყრელ ობიექტურ-ტექნიკურ პირობებში აწარმოებენ ეს სადგურები შეჯიბრებას.

— ცენტრალური, ცენტრალური! შემდეგთი მე-40 ნომერი!... ა? ტფილისი ხარ? კოლია! აბა შენ იცი, ახლა თუ ნიშნები რამეს, თორემ დამელუმება დღევანდელი მუშაობის გეგმა; გუშინ და გუშინწინ გამზადებული მატარებლები გამოუგზავნელი დამრჩება. სასაზო მატარებლის შერთან მოსვლისთანავე უშუქებლად უნდა მიიღო გადაცემა, მე კი ახლავ დავტრიალდები ჯარასავით, ვაგამზადებ ორთქლმავლებსა და კონდუქტორთა გუნდს ისე, რომ ხელის აქნევის მეტი დაჯერი დსკირდეს.

— კოტე! გადამცემი ორთქლმავლი და კონდუქტორთა გუნდი რომ აქ მყავს, რითი გამოგზავნი გადაცემას?

— შენ მაგის ჯავრი ნუ გაქვს. 10-15 წუთში ჩემთან მოვა ველიდან მშრალი ტვირთიანი მატარებელი, რომლის შემადგენლობა მთლიანად დარჩება აქ, ხოლო ორთქლმავალს და კონდუქტორთა გუნდს რამესაირად დავითანხმებ და გამოვატან გადაცემას, რომელიც უკვე მიღებული აქვს მებაზვე კონუქტორს.

— დიდი ოხერი ვინმე ხარ, მაგრამ არც ნე გახლავარ ნაკლები! მოვიდეს სახალხო და მერე ვილაპარაკოთ...

— შენ გენაცვალე, შენი ჭირიმი, ვალა! მე კი დავტრიალდები...

— იტრიალე, იტრიალე ბზრიალასა ვით, თუ კი მაგითი გაკეთდება რამე...

— ცენტრალური, ცენტრალური! შენიერთი მე-40-ე ნომერი!... კოლია ხარ? ა? რას შვრები, კაცო? დანა მინც არა გადაქვს ჯიბეში, დანა?! მომეცი გზა გადაცემისათვის!

— ვერა, ვერა, ჩემო კოტე! არც ერთი ლიანდაგი თავისუფალი არა მაქვს. სადგური გაიჭედა მატარებლებით, რომ თავი კულსაც ვერ საუ მოიქნეს... შენი გადმოცემის მიღება არ შემიძლია.

— რას ამბობ, რას? დიდი ჩხუბისა და დავიდარბის შემდეგ, როგორც

იქნა, დავითანხმე ორთქლმავლისა და კონდუქტორთა გუნდს, რომ ვეღარ შევძლებდი, შერთეხულად მიქნე საქმე-ნენრო მუშაობაც. ე ბიჭო რამესაირად მიიღე, წყალში ნუ ჩამიყრი ამღენ შრომას.

— კაცო, რა ახირებული ადამიანა ხარ! ერთმანეთზე ხომ არ უნდა შევჯავრობო მატარებლები? არა მაქვს თავისუფალი ლიანდაგი და ვერ მივიღე გესის?

— ნესმის, მარა ისე დავგზავრა სახლკარი, როგორც შენ ჩემი გეგმა დაანგრიე, აბა, ორთქლმავალს მაინც ნუ გამიჩერებ, მომეცი გზა!

— ორთქლმავალს მივიღებ, გამოუშვი!

— ცენტრალური, ცენტრალური! შემდეგთი ნავთლულის მორიგესთან რომელი ხარ? კოტე, რატომ არ ლეზულობ ჩემ გადაცემას, რაშია საქმე?

— საქმე იმაშია, რომ მისაღები აღგული არა მაქვს. თუ შენ არ მიიღებ — არც მე მივიღებ. ხელმა ხელი დაბანა და ორივემ პირით, ხომ ვაგვიკონია. ისტომე ერთი კვირის კრავივით, აბა რას იზამ, ვერ დავინახავ?

— კოტე, რა დროს ხუმრობაა, კაცო! დანა კბილს არ მიხსნის, მიიღე როგორმე, შენ გენაცვალე, თორემ დავიღუპე კაცი, ელორც შენგან მივიღებ საეზო მატარებლებს და ველარც დიდუბიდან...

— არც მე გახლავარ, ძმაო ხუმრობის გუნებაზე.

— თუ აერეა, ესლავე შევატყობინებ განყოფილებას.

— წერორო... წერორო...

ნავთლული გისმენთ. სადგური მორიგე. რას გვიბრძანებთ? ა? რატომ არ ვლესულობ? რატომ და იბიტომ, რომ თავისუფალი ლიანდაგები არა მაქვს. ოთხი გადაცემა მზადაა, არც ერთი არ მიიღო ტფილისში. მესამე ლიანდაგზე ორი საათია, რაც სდგას და ტფილისში წასვლას ელოდება. რა? მინდა თუ არა უნდა მივიღო? რას ბოდავ, კაცო! აი, მის ოჯახს წავეკიდა ცეცხლი, ვინცამ შენ ვაყოფილებს დისპეტჩერთ დავაყენა... მივიღო რომელია? ერთმანეთზე შევაჯინო, თუ? მიიღოს იმან და მეც მივიღებ!

— ცენტრალური! შემდეგთი ნავთლული! კოტე ხარ? რა ვითხრა, ბიჭო, საშამ? მიიღე!

— რა უნდა მითხრას, როცა ჩემი სადგურის მდომარეობას სრულებით არ ითვალისწინებს. ყველა ჩიბი და მთავარი ლიანდაგი დაკავებულია. ოთხი გადაცემა გამზადებულია; შენ კი დღეს ერთიც არ მიიღე. თუ შევჯიბრებანა საქმე-ვეჯიბროთ ერთმანეთს. ვერ მიიღებ — ვერ მივიღებ, მორჩა და ვათავდა. ვნახოთ რა შედეგს მოუტანს ჩვენი შეჯიბრება ტრანსპორტს!!!

ფოტო

საექსტრენო გამოცდები

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

კომკავშირელს. მარტო დრომ შესაფერი ფსევდონიმის მოწერა დაწერილს ვერასოდეს ვერ შეხედეს ღირსებას. საჭიროა შესაფერი მინაარსიც.

თქვენი ლექსი კი სწორედ ამ მხრით არის უნუგეშო მდგომარეობაში, მიუხედავად იმისა, რომ გვბრძნობით „ხვედრი ჰონორარის რედაქციის საჭიროებისათვის დატოვებას“.

ეს სულგრძელობა მეტის მეტია, მაგრამ ყურნალში ვერ ჩაეტია... მადლობის გრძობა კი არა, — თქვენი ლექსი!

გამორჩინილს. თქვენს ფსევდონიმს, რომ დაეხედეთ, ვიფიქრეთ: იქნება ლექსშია რამე გამორჩინილ-გამოტოვებული-თქვა, კარგათ ჩავათვალიერეთ, მაგრამ იქ ზედმეტი თქმა უფრო შევნიშნეთ, ვიდრე გამოტოვებული და გამორჩინილი. აბა, სიტყვა „გამორჩინა“ (სარგებლის მიღება, „წვენი გაზოდენა“) თუ უდევს საფუძვლად ფსევდონიმს — თქვა, გავიფიქრეთ, მაგრამ ჩვენ, ტარტაროზს და „უხილავს“, აბა ვინ რას გამოგვჩუბა?!... მხოლოდ მეორე ფურცელზე რომ ვნახეთ მინაწერი:

„დასაბეჭდია საჩქარო, თქმა რათ უნდა ვაჩქარო“ —

აი, მაშინ მივხვდით მხოლოდ, რომ ფსევდონიმი ენის ყბებიდან გამორჩინილობაზე უნდა იყოს დაფუძნებული. ასეთი ხელოვნური დაგრძელება ენას, როგორც ვიცით, დიდათ ვნებს. ყოველ შემთხვევაში ვეცდებით თქვენს ლექსში, ამის გამო, შეპარული ნაკლი ჩვენ ხელოვნურადვე შევანოკლოთ და ლექსი ისე მოვათაროთ.

ტარიმლას. გადავათვალიერეთ წმინდის შესახებ გამოცემული სახელმძღვანელო ინსტრუქციები და იქ „კულაკის“ წმინდის შესახებ არაღარი არ სწერია. „კულაკი“ თავისთავად გაწმინდილია ყოველივე საბჭოთაგან, არა თუ პარტიის რიგებიდან. მაშასადამე, შეიძლება ლაპარაკი რომელიმე კონკრეტულ მაგალითზე, სადმე შემთხვევით „გამძვრალ“ „კულაკზე“, და არა საზოგადოთ, რთგორც თქვენ სწერთ.

საველ გოგიას, თქვენი „ნავამგარის ღიღინი“ ერთობ კარგი ნაწარმოებია, რადგან მართლაც გადმოგვცემს ზოგ მომენტებს ნავამგარი ხალხის ყოფა-ცხოვრებიდან. მაგალითად, ეს ადგილი:

„გამგე ვიყავ, მყავდა ავტომობილი, დიდკაცები იყო ჩემი ძმობილი!“

და რაღა გასაკვირია, თუ ასეთი ნავამგარის ცოლიც სრულიად სამართლიანად მოითხოვს მისგან კოვერ-

მასწავს: — აბა, მითხარით — რა არის პასკალის კანონი?
— პასკა... პასკა... პასკას აღ... ცნობენ, მასწავლებლო... ეს წერილი მარომ გამოგვჩვენათ ჩემს შესახებ, ბატონო!
— ზოო... კარგი, კარგი... კმარა... (თქვენი კარგ ნიშანს).

კოტს, ხოლო ნავამგარიც ამდენადვე ბუნებრივად უჩვენებს მას თავის ჯაბებს, კოტს.

მიუხედავად ბევრი ასეთი ღირსებისა, ლექსი მაინც ვერ წავა.

ტამრელს. თქვენ თქვენს ლექსს: „პატარა ნაგლევი“ — ასე იწყებთ:

„გაზაფხულდა, მინდორ-ველზე მოვიდინა ია-ვარდი“ —

თქვენ მამა-ცხოვრებულო, უკვე გაფხული შედის თავის ძალაში კელოგის პაქტით და თქვენ ახლა იძახით: „გაზაფხულდა“ —

მაგრამ გასაკვირი არ იქნება, თუ ლექსს ბოლომდე ჩაიკითხავთ, რადგან, სწორი ხაზისა და გეზის გატარების მაგიერად, მაქტიერა ჩიტის კისერივით იგრძნობით და ისიც უზრახლო საკითხის შესახებ. ვინც პალტოს ჰქადის, ალბათ, თავის საქმე მას უკეთა გაეგება, რასაც ვერება. თქვენ კი ეს საკითხი ქვეყნის სიმძიმედ გჩვენებთ, მარტის თვესავით იცვლებით და გგონიათ, რომ ახლა გაზაფხულდა!

წაროს. საოცარია თქვენი ფსევდონიმი. ბუნებაში თქვენს სენნიას, როგორც იცით, გრძელი ფეხები და ცისერი ახასიათებს. თქვენ კი დევგრძელ-გრძელი ლექსების წერა. გადავათვალიერეთ მთელი თქვენი რვეული და ისეთი ვერაფერი აღმოვაჩინეთ, რომ ჩვენი „გათლილი შამფური“ ხელშივე არ შეგვრჩინოდა ამოთ იმედით რაიმე ზედ წამოსაგების აღმოჩენაზე.

რვეული ინახება სარედაქციო გოდრის ბსკერში.

ნაპარკიშელს. წავიკითხეთ თქვენი „სიზმრის ახსნა“, ახსნილი ან ასახსნელი შიგ ვერაფერი აღმოვაჩინეთ, რამდენიც არ ვეცადეთ, და გამოვიტანეთ ასეთი დასკვნა, რომ ამ თქვენს

ნაწერში უნდა იყოს მხოლოდ სიზმრის ერთი მხარე, სახელდობრ: ის ბოდა, ანუ ბორგვა რომელიც თანსდევს ხოლომე ზოგ სიზმარს. სრანს კიდეც, რომ თქვენი სიზმარი ერთობ ნანგრძლივი ყოფილა, რაც სავესებო გამომდინარეობს ამ თქვენი ნაწარმოების სიგრძისაგან თავისი სათაურის შეფარდებით.

გო-ძე-ს. თქვენ ასე იწყებთ: „შოი ტარტაროზ, ტარტაროზ, ტარტაროზ შენი ჭირიმი, ამ საქმის გახსენებაზე დღე და ღამ სულ ვსტირი მე“ —

ამავე დროს იშველა პიროვნებას ამხელთ რეგოლვერით ქალის დახვედრაში, როგორც არის უჯრედამ მდივანი.

ასეთ გმირს ჩვენს დროში მეტი რამ მოეთხოვება, ვიდრე ტირილი.

გუზ-გუზს. ბოლომდე ჩავიკითხეთ თქვენი „წერილი იმას“. ვითომ სასიყვარულო ბარათია, მაგრამ ნამდვილად იმდენად სერიოზული ტონით არის დაწერილი, რომ საბუთიან ეტვი აღგვეძრა: ასეთ სერიოზულ წერილს თქვენ მიერ აღნიშნული ჯგუფის მოწაფე, ვანა, დასწერდა, სხვის დაუმარებლად-თქვა? ეს დახმარებაც, შესაძლოა, თქვენ გაუწიეთ მას, მაგრამ რა შუაშია ტარტაროზი? მოწაფე — ნიკას ის ვერც ზავსში წაჰყვება, „მოწმედ“ და ვერც მის მიერ დამთავრებას დაუცდის იმ იმედით, რომ ის ამ დროისათვის მაინც შესძლებს შტუის მოკრეფას.

სურამელს. ჩვენთვის სურამი თუ სამტრედია, ასეთი განსწავლება არ არსებობს. არჩევანს დასაბეჭდი მასალა სწყვეტს და არა ჩვენი ან თქვენს კარგი თუ ავი სურვილი.

სინაგოგა

პოლონეთის ფაშისტური მთავრობის ანტისემიტური პრეკუპაციული გამოსვლის გამო მთელს საქართველოში გაიშალა უსრომელთა მრისხანე დემონსტრაციები

საქართველოში
სინაგოგის
განადგობის
განმეორება

პოლიგრაფ-ტრესტის მე-5 სტამბა, კამოს ქ. 68.